

Stanovisko České anatomické společnosti (<http://cas.lf1.cuni.cz>)

k výstavě The Human Body Exhibition Praha, která se koná v Křížíkové pavilonu na holešovickém výstavišti od 10. 3. do 10. 6. 2012

Tato, již třetí výstava plastinovaných lidských těl v České republice, převádí anatomii člověka z výhradně odborné sféry do oblasti společenských aktivit ve volném čase. Názory na pořádání takovéto výstavy jsou kontroverzní a vypovídají hodně o současné mentalitě naší společnosti. Vzhledem k tomu, že náplň výstavy se bezprostředně dotýká působení členů České anatomické společnosti na lékařských fakultách, kde jejich úkolem je seznámit posluchače lékařství s anatomickými poznatky, považujeme opět za nutné opakovaně prezentovat naše stanovisko k pořádání takovýchto výstav.

Není pochyb o tom, že bez poznání stavby lidského těla by medicína, založená na poznatcích biologických věd, neměla své oprávnění. Znalost anatomie získávají naši studenti bezprostředním kontaktem s tkáněmi a orgány, kdy si hmatem a zrakem ověřují správnost svých teoretických poznatků. Poznání stavby lidského těla jim později umožní napravovat následky úrazů a rozpoznávat chorobné změny vyvolané nemocí. Zručnost získaná při anatomické pitvě je základem lékařského povolání ve všech chirurgických oborech. Lékařské fakulty jsou odkázány na dárce těl, kteří na základě darovací smlouvy poskytují svoji tělesnou schránku studentům medicíny pro účely výuky. Rozhodnutí dárců je možné uskutečnit především díky obecnému uznání potřeby praktického studia anatomie, které nacházíme ve společnosti. Pitvu jako výukový nebo diagnostický proces umožňuje česká legislativa, která zároveň explicitně stanovuje podmínky jejího provádění. To je vázáno jednak na objasnění příčin úmrtí, jednak na potřeby výuky a výzkumu na lékařských fakultách. Z toho vyplývá, že pitvu a preparaci orgánů nelze provádět za účelem výstavnictví, potažmo za účelem komerčním. Česká legislativa také jednoznačně vylučuje použití těla zemřelého jako zdroje finančního prospěchu fyzických nebo právnických osob.

Nabízí se srovnání s podobnou situací, která byla řešena ve Francii v roce 2010. Výstava Our Body byla tehdy zakázána rozhodnutím kasačního soudu, který je nejvyšší francouzskou státní soudní autoritou. Soud rozhodl, že vystavování mrtvých těl pro komerční účely porušuje občanský zákoník, který stanovuje, že „s lidskými pozůstatky by mělo být nakládáno s úctou, důstojností a patřičnou slušností“.

Důvody negativního stanoviska České anatomické společnosti k vystavování plastinovaných lidských těl jsou tedy v rovině právní a etické. Z české legislativy vyplývá, že Česká republika by měla patřit mezi země, které tento způsob presentace resp. vystavování těl zemřelých nedovolují. Součástí evropského myšlení je úcta k zemřelým a zacházení s těly zemřelých v souladu se všeobecně přijímanými pravidly etiky a morálky. V tomto duchu nesmí být dotčena důstojnost zemřelého ani mravní cítění pozůstalých a veřejnosti. Ochota vnímat druhého jako jedinečnou bytost, vůči které máme morální povinnosti, je jedna z věcí, která umožňuje soužití lidského společenství.

Členové ČAS a výboru společnosti:

Hana Břichová, Rastislav Druga, Petr Dubový, Pavel Fiala, Miloš Grim, Petr Hach, Jitka Kočová, Otakar Krs, Tomáš Kučera, Stanislav Laichman, Ivan Míšek, Jaroslav Mokřý, Ondřej Naňka, David Sedmera, Dagmar Slížová, Karel Smetana, Josef Stingl, Zbyněk Tonar, Luděk Vajner

Praha, 13. 3. 2012